

Til lovforslag nr. L 190. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 11. maj 1999

Betænkning

over

Forslag til repatrieringslov

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Et af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af indenrigsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig henvendelse fra Ølgod Daghøjskole og Uddannelsescenter.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) har overvejet at stille ændringsforslag om, at fortrydelsesordningen udgår. Set i lyset af erfaringerne fra Norge, der er beskrevet i ministerens svar på spørgsmål nr. 9, som er optrykt som bilag til betænkningen, hvoraf det fremgår, at der i Norge er en fortrydelsesordning på 2 år, og sammenholdt med den omstændighed, at der f.eks. er repatrieret langt flere bosniere fra Norge end fra Danmark, har mindretallet afstået fra at stille ændringsforslaget.

Et *mindretal* (Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstil-

ler lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

En del af mindretallet (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) finder ikke, at regeringens forslag om en økonomisk tilskyndelse til hjemrejse for flygtninge vil løse problemerne med manglende hjemsendelse af flygtninge med ophold i Danmark.

Efter Dansk Folkepartis opfattelse er der med forslaget tale om hjemrejsebestikkelse. Danmark vil på den måde i endnu højere grad, end tilfældet er i dag, blive en magnet for alverdens flygtninge.

Når en flygtningefamilie tager til deres hjemland, vil de på grundlag af den forhøjede hjemsendelsespræmie i mange tilfælde være at betragte som en meget rig familie i forhold til landets andre indbyggere, og det er vel næppe det, der er meningen med ordningen.

Desuden er det helt uacceptabelt at forlænge fortrydelsesperioden for hjemsendelse helt op til 24 måneder.

For Dansk Folkeparti er der kun én vej at slå ind på, nemlig at standse flygtningestrømmen til Danmark med konsekvente midler og samtidig at gennemføre en tvungen hjemsendelsesordning for alle de asylansøgere, der ikke længere har nogen gyldig grund til at opholde sig i Danmark. Af den årsag afviser Dansk Folkeparti naturligvis dette forsøg på at udstyre udlændinge med endnu flere danske bistandsmidler.

En anden del af mindretallet (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) ser det som en vigtig opgave at sikre, at herboende udlændinge så hurtigt som muligt vender tilbage til eget hjemland, og at det sker under sikre forhold.

Fremskridtspartiet er derfor også indstillet på at give de pågældende udlændinge en økonomisk mulighed for at vende tilbage og starte en ny tilværelse i hjemlandet.

Fremskridtspartiet er endda villig til at forhøje de økonomiske beløb, hvis det er det, der skal til, for at flere udlændinge vender tilbage til deres hjemland.

Når Fremskridtspartiet er så opsat på at hjælpe med repatriering, skyldes det udelukkende, at Danmark på den måde vil få mulighed for at hjælpe andre flygtninge, som i dag ikke får nogen hjælp. Flygtninge skal hjælpes, så længe det er nødvendigt at hjælpe dem, men når de ikke længere har brug for hjælp, skal hjælpen bruges på de flygtninge, som i dag ingen hjælp får.

Fremskridtspartiet stemmer imidlertid imod lovforslaget, da det er vores opfattelse, at fortydelsesfristen ikke skal forlænges til det dobbelte, og i visse tilfælde til det firedobbelte af, hvad den er i dag. Har de pågældende udlændinge truffet en beslutning, må de stå ved beslutningen.

Ændringsforslag

Af *indenrigsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af DF og FP):

Til § 14

1) Ordene »2000-niveau« ændres til: »1999-niveau«, og »2001« ændres til: »2000«.

Lissa Mathiasen (S) fmd. Per Kaalund (S) Dorte Bennedsen (S) Else Marie Mortensen (S)

Jan Petersen (S) Anne Baastrup (SF) nfm. Sonja Albrink (CD) Elisabeth Arnold (RV)

Søren Søndergaard (EL) Birthe Rønn Hornbech (V) Inge Dahl-Sørensen (V)

Karen Rønde (V) Tom Behnke (FP) Bendt Bendtsen (KF) Pernille Sams (KF)

Peter Skaarup (DF) Jann Sjursen (KRF)

Til § 15

2) I *stk. 2* indsættes efter »§§ 86 og 87«: »samt § 109, *stk. 1, nr. 7*,«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at de beløb, der er nævnt i § 7, *stk. 2, nr. 3-5*, fastsættes i 1999-niveau i stedet for i 2000-niveau. Med ændringsforslaget sikres der beløbsmæssig overensstemmelse mellem forslaget til repatrieringslov og repatrieringsbestemmelserne i lov nr. 251 af 28. april 1999 om midlertidig opholdstilladelse til nødstedte fra Kosovoprovinserne i forbundsrepublikken Jugoslavien (Kosovonødloven). Størrelsen af hjælp til repatriering efter Kosovonødloven, der i hovedsagen er identisk med størrelsen af hjælp til repatriering efter forslag til repatrieringslov, er således fastsat i 1999-niveau, idet loven trådte i kraft den 29. april 1999.

Til nr. 2

Det foreslås, at bestemmelsen i § 109, *stk. 1, nr. 7*, i lov om aktiv socialpolitik ophæves som en konsekvens af, at den vedrører satsregulering af hjælp til repatriering i samme lovs § 86, *stk. 2, nr. 2 og 3*, der foreslås ophævet.

Et af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål 9:*

Ministeren bedes foretage en sammenligning mellem den danske og den norske ordning om repatriering og herunder give sin vurdering af årsagerne til, at eksempelvis så mange flere bosniere er repatrieret fra Norge end fra Danmark, samt oversende eventuel dokumentation for virkningerne af den norske ordning til udvalget.

Svar:

De gældende danske og norske repatrieringsordninger indeholder en række af de samme grundelementer, men adskiller sig markant med hensyn til fortrydelsesrettens udstrækning og i mindre omfang på enkelte andre områder.

Der har i begge lande været henholdsvis en generel og en særlig repatrieringsordning. Den generelle ordning i Danmark omfatter både flygtninge og indvandrere, mens den i Norge kun omfatter flygtninge. Den særlige ordning vedrører i begge lande bosniske krigsflygtninge. I Norge ophørte denne ordning ved udgangen af 1998, og denne gruppe af personer er nu omfattet af den generelle ordning. I Danmark omfatter den særlige ordning alene personer med midlertidig opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. (jugoslaverloven). I Danmark er hovedparten af de tilbagevendte bosniske flygtninge repatrieret efter den generelle ordning.

I begge lande dækkes rejse- og transportudgifter, ligesom der kan ydes støtte til den umiddelbare etablering i hjemlandet. Hjælpen til etablering er højere efter den danske ordning end efter den norske. Hjælpen til etablering efter den generelle danske ordning udgør således DKK 16.251 pr. voksen og 5.417 pr. barn, hvorimod hjælpen til etablering efter den generelle og særlige norske ordning udgør NOK 10.000. Efter både den generelle og særlige ordning ydes i

Norge NOK 5.000 til transport af personlige ejendele, og i Danmark støtte til transport af 1 m³ personlige ejendele pr. voksen og ½ m³ pr. barn. I Danmark ydes der herudover efter den generelle ordning DKK 5.475 til transport af erhvervsudstyr.

I Norge blev der ud over den ovennævnte hjælp til etablering og transport desuden ydet et beløb på NOK 5.000 til lokalsamfundet pr. person, der repatrierede i medfør af den særlige ordning for bosniske krigsflygtninge, samt et beløb på NOK 5.000 til personer, der har opholdt sig i Bosnien-Hercegovina et år efter udrejsen fra Norge.

Der er endvidere i begge lande en fortrydelsesret for flygtninge, der repatrierer. I Danmark er fortrydelsesretten efter den generelle ordning på 6 måneder, hvis flygtningen har haft ophold i Danmark i under 6 år, og på 12 måneder, hvis flygtningen har opholdt sig i Danmark i mindst 6 år. Efter den særlige ordning for personer med midlertidig opholdstilladelse efter jugoslaverloven er der 3 måneders fortrydelsesret. I Norge er der en generel fortrydelsesret på 2 år for flygtninge med permanent opholdstilladelse og på 1 år for flygtninge uden permanent opholdstilladelse. Efter den særlige norske ordning for bosniske krigsflygtninge var der en fortrydelsesret på 2 år.

I Norge administreres repatrieringsordningen af Utlendingsdirektoratet, som afgør konkrete sager om hjælp til repatriering. I Danmark er afgørelseskompetencen derimod decentraliseret, da afgørelser i sager om hjælp til repatriering træffes af de kommunale socialforvaltninger. Rådgivningen af udlændinge, der ønsker at repatriere, foretages i Norge af Utlendingsdirektoratet, hvorimod opgaven i Danmark varetages af Dansk Flygtningehjælp.

Repatrieringsordningerne i Danmark og Norge kan i skemaform opstilles således:

	Kredsen af berettigede	Støttens omfang	Fortrydelsesret	Afgørelseskompetence	Rådgivning
Danmark	A. Flygtninge, personer med humanitær opholdstilladelse, indvandrere m.v.	A. <i>Rejseudgifter</i> Betaling af rejsen Transport af personlige ejendele (1 m ³ pr. voksen, ½ m ³ pr. barn) DKK 5.475 til transport af erhvervsudstyr Etableringshjælp DKK 16.251 (voksne) DKK 5.417 (børn)	A. 6 måneder, hvis ophold i Danmark under 6 år 12 måneder, hvis ophold i Danmark i mindst 6 år Indvandrere har ingen særlig fortrydelsesret	A. Kommuner-nes socialforvaltninger træffer den enkelte afgørelse om repatrieringshjælp. Klageadgang til det sociale ankenævn	Dansk Flygtningehjælp forestår rådgivning af individuelle personer og grupper
	B. Personer med midlertidig opholdstilladelse efter jugoslaverloven	B. <i>Rejseudgifter</i> Betaling af rejsen og transport af ejendele samt DKK 5.000 til transport af erhvervsudstyr Etableringshjælp DKK 2.000 (voksne) DKK 1.000 (børn)	B. 3 måneder	B. Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om hjælp til repatriering. Klageadgang til Indenrigsministeriet	
Norge	A. Flygtninge	A. <i>Rejseudgifter</i> Betaling af rejsen NOK 5.000 til transport af ejendele Etableringshjælp NOK 10.000 pr. person	A. Hvis flygtningen har permanent opholdstilladelse, er der 2 års fortrydelsesret, ellers er der 1 års fortrydelsesret.	Utlændingsdirektoratet træffer de enkelte afgørelser om hjælp til repatriering	A. Utlændingsdirektoratet forestår den individuelle rådgivning
	B. Bosniske krigsflygtninge	B. Som A og herudover NOK 5.000 til lokalsamfundet NOK 5.000 efter 1 år	B. Bosniske krigsflygtninge har op til 2 års fortrydelsesret		B. Supplerende rådgivningstilbud hos Norsk Flyktningråd

Ud over den retlige regulering af den økonomiske støtte til repatriering, som fremgår af ovenstående skema, er der i både Norge og Danmark taget en række tiltag til fremme af den fri-

villige repatriering. Tiltagene vedrører navnlig information og rådgivning om repatriering samt konkrete repatrieringsprojekter og indeholder en række grundlæggende ensartede elementer.

Nedenstående tabel viser antallet af repatrierede bosniske flygtninge fra henholdsvis Danmark og Norge i årene 1996-98.

	1996	1997	1998	I alt
Danmark*	506	321	165	992
Norge**	853	500	317	1670

* Danmark har modtaget ca. 25.000 bosniske flygtninge.

** Norge har modtaget ca. 13.000 bosniske flygtninge.

Som det fremgår af tabellen, har flere bosniere repatrieret fra Norge end fra Danmark. Det fremgår endvidere, at der har været en fælles nedadgående tendens for repatriering i perioden. Hovedparten af repatrieringen til Bosnien-Hercegovina fandt sted i 1996.

Det er vanskeligt at vurdere årsagerne til, at flere bosniere er repatrieret fra Norge end fra Danmark, da frivillig tilbagevenden påvirkes af mange forhold, og da retsgrundlaget i de to lande indeholder en række fælles træk. Der er endvidere Indenrigsministeriet bekendt ikke foretaget egentlige kvalitative undersøgelser af repatrieringsordningernes effektivitet i de nordiske lande.

Der kan imidlertid peges på en række faktorer, som kan antages at have haft betydning for antallet af repatrierede bosniske krigsflygtninge fra henholdsvis Norge og Danmark.

En af disse faktorer er sammensætningen af gruppen af flygtninge fra Bosnien-Hercegovina i de to lande, idet det må antages at være lettere for en flygtning at vende tilbage, hvis den pågældende ikke vil tilhøre en minoritet i det område, vedkommende vender tilbage til. Det kan i den forbindelse oplyses, at Norge i forhold til de øvrige nordiske lande har modtaget relativt færre bosniske flygtninge fra områder, hvor den pågældende etniske gruppe er en minoritet. Danmark har derimod modtaget et forholdsvis stort antal bosniske flygtninge fra områder i Bosnien-Hercegovina, hvor den pågældende etniske gruppe er en minoritet. Dette gælder eksempelvis bosniske muslimer fra Republika Srpska.

Det kan endvidere ikke udelukkes, at de forskellige ordninger, der blev gennemført i de enkelte nordiske lande i forhold til modtagelsen af de bosniske flygtninge, kan have betydning for antallet af repatrierede personer. Disse ordninger er udførligt behandlet i Nordisk Ministerråds antologier om bosniske flygtninge i de nordiske lande og sammenfattet i rapporten »Midlertidig beskyttelse og tilbagevending«, der vedlægges. Publikationerne indeholder imidlertid alene en beskrivelse af ordningerne, men ikke en analyse af konsekvenserne af de forskellige ordninger i forhold til antallet af repatrierede personer.

Den mest markante forskel mellem de danske og norske repatrieringsregler er, at fortrydelsesretten er væsentlig længere i Norge end i Danmark. Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 3 (L 190 – bilag 6), må fortrydelsesrettens længde antages at være af stor betydning i forhold til den enkelte flygtnings beslutning om repatriering og i forhold til muligheden for at blive reintegreret i hjemlandet. Fortrydelsesrettens længde vil dermed få betydning for antallet af flygtninge, der vælger at repatriere. Dette understøttes både af erfaringer i de enkelte nordiske lande og af interviews med flygtninge. Der kan herved henvises til »Rapport vedrørende frivillig repatriering fra de nordiske lande« (s. 42), der blev sendt til Folketingets Retsudvalg den 16. marts 1999.

Det er derfor efter Indenrigsministeriets opfattelse sandsynligt, at en væsentlig del af årsagen til, at flere bosniere er repatrieret fra Norge end fra Danmark, er, at fortrydelsesretten er længere i Norge.